

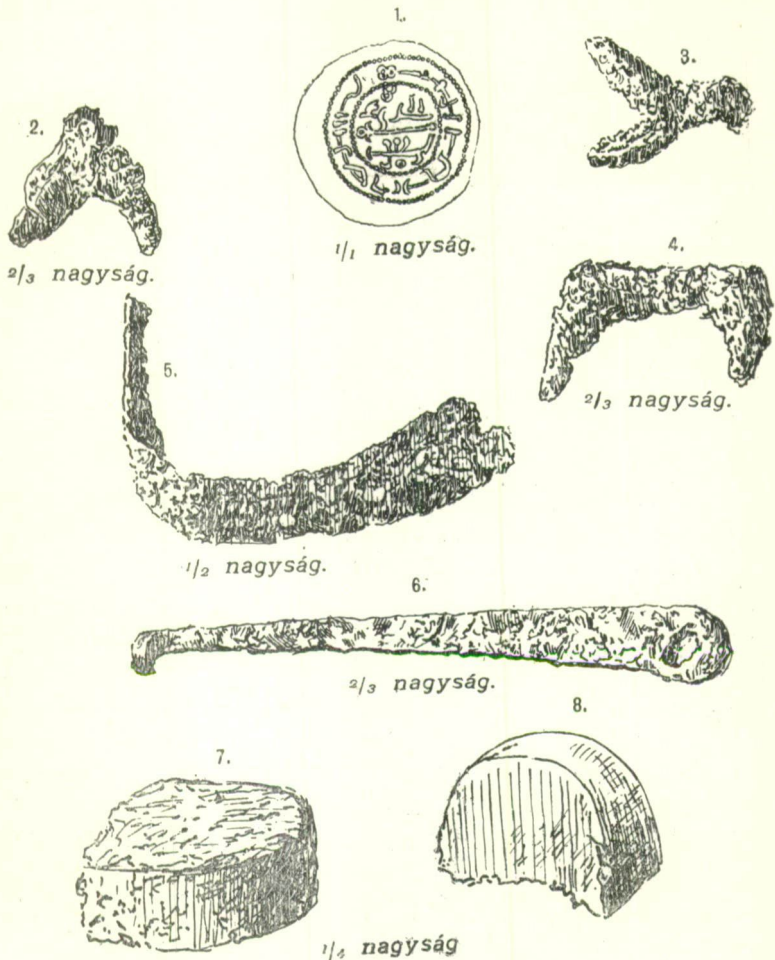
Férged falu.

Férged	1450	Férged	1564	Férges	1702
Férged	1549	Förged	1601	Férged	1722
Feérged	1536	Férged	1609	Férges	1722
Férged	1552	Férged	1609	Férges	1723
Férged	1553	Férged	1646	Férged	1738
Férged	1556	Férged	1647	Férged	1752
Förged	1561	Férged	1663	Férged	1774
Férged	1563	Fürged	1672	Férged	1789
		Férged	1708		

Nevét, ép' úgy, mint a hozzá területileg is közel eső Fürgé-halom, egykori birtokosától, a jó magyar származású Ferge (vagy Fürge) családtól vette, az ismeretes *-d* helység-képzővel: tehát ép' úgy formálódott, mint számos más társai. (Bagd, Endréd, Jánosd, Acsád, Ivánd, Peterd stb.) Az ősi birtokos nevét egyébiránt az ország különböző részein, egyebek közt a szomszéd Makón is, ma is több család viseli.

Legrégibb adat, mely a falura vonatkozik, 1450-ből maradt reánk, abban a levélben, melyet az ország főtanácsa Hunyadi János kormányzó javára Hód és Vásárhely földesuri joga tárgyában a Szeksei Herczegék ellenében állított ki. E szerint, mikor a csanádi káptalan Hunyadi e jószágokba visszaigtatta, a törvényszerűen egybehívott szomszéd nemesek és lakosok között „Férged nevű faluból jelen voltak Vajda László, Tóth Miklós és Tárjáni Miklós, nemzeti Makófalvi László és Péter gazdatisztei és Miklós, Gyar-

mati Vajda fia¹ Innét az tűnik ki, hogy a köz-
ség földesurai a Csanád nemzetségből eredt s

29. sz. Férgedi középkori leletek.

a megyében másutt is birtokos Makófalvi Makó
család tagjai voltak, kik főleg mint a szomszéd-

¹ Az oklevél gr. Telekinél, Huny. kora X. 256.

dos Makó és Kisfalud urai nevezetesekek. A harmadik földes úr Gyarmati Miklós, a temesvármegyei Gyarmatáról való volt, kiről egyebet nem tudunk. Kétségtelen, hogy a falu az egész században e birtokos család kezén maradt, s hogy a pápi tizeddel az egész idő alatt a csanádi püspöknek adózott.¹

Még egyszer említi az írás a század közepe táján a helyet, mint Vásárhelylyel szomszédos falut, bizonyos nemesi névben, azon-túl csupán a hagyomány és a régiség leletek beszélnek róla.

Előbbiek szerint a falu helye most Csáki Sámuel földén van, hol 1894-ben Oláh Imre tanár a templom maradványait fel is találta, a mennyiben ásatásai alkalmával az ottani partos területen nagyobb mennyiségű téglát, mészhabárcsot, kő-törmeléket és számos emberi csontvázat szedett ki a földből. Ez úttal nyolcz koponyát, három darab patkó alakú téglát, egy bronzgyűrűt, egy csipkés szélű, mintegy három cm. hosszú bronz diszt, egy rozsdás vas kopját, több db. vas pántot és vas lemezt, egy fenő-követ és több agyag edény darabot hozott haza gyűjteményünk számára. Más alkalommal került oda ugyan ezen földből IV. Béla réz dénárja. Fejes János itteni tanyáján a fentebbi alkalommal szintén történt ásatás, s innét ezuttal egy vas lándzsa köpüje, egy vas kés, egy átfurt végű vas kampó s több más vas darab jutott gyűjteményünkbe. A nagyobb számú cserép darabok itt is emberi lakó helyekre mutatnak. Végre Csáki Imre földjéről egy izmáelita réz pénz jutott régiségtárunkba.

¹ Borovszky i. m. II. 182. 162

A templom alapját, mivel azt előzetesen már mások feldúrták, nem lehetett rajz és méretek szerint meghatározni.

Földvár falu.

Feldwar	1462	Varyas Feold-	Feoldvar	1562
"	1463	war	Warjas Feld-	
"	1468	Földwar	vár	1562
Fewldwar	1472	Fewldwar	Feoldwaar	1563
Fekethew		"	Varias Foldw.	1564
Feldwar	1476	Fedwar	Földvár	1611
Feldwar	1488	"	"	1649
"	1523	Fewldwar	Földvar	1655
Földvarteleke	1525	"	"	1776
		"		1560

E nevet hazánkban nagy számu községnek adták, annak bizonyosságára, ami egyébként is tudva van, hogy eleink földből hányt s erődítvény alakú sánczokat haza szerte sűrűn találtak, s olyanokat magok is készítettek. Így például találtak ilyet, hogy csak vidékünkre szorítkozzunk, Szegváron, Donáton, Szentesen, Csanyon, Fel-Győn, Csongrádon. Alpáron.¹

Határunkban is két Földvár volt, egyik a réten, Al-Győvel szemben, Gorzsától nyugatra a Kéró-ér mellett, hajdan minden oldalról vizektől környezve, melyek a magas sáncz mély árkaikat is megtöltötték² melyekből (sáncz és árkok) azonban ma már csak egy kisebb halom maradt meg. Ezt ős idők óta Vásárhely város bírta, bár

¹ E tárgyról bővebben Romer, Résultats généraux du mouvement Archéologique 78. 81—99. ll.

² Bél Mátyás, Csong. vm. leírásában, kzt.